

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระหมาต รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มุฮัมหมัดฟารีกี อีแมตะซอ¹ มูฮำมัดสุหมี เสงยามา² ยามีละห์ โต๊ะแม³

¹บัณฑิตศึกษา, บัณฑิตศึกษาศาสาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

³อาจารย์ ดร., อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระหมาต 2) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติการระหมาตโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนรายวิชาอิสลามศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระหมาต กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู ตำบลโกตาบารูอำเภอรามัน จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอิสลามศึกษา มีจำนวน 8 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการระหมาต ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระหมาต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู เป็นแบบประเมินทักษะการปฏิบัติการระหมาต จำนวน 8 แบบประเมิน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 10 คะแนน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 40 ข้อ 4 ตัวเลือก 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระหมาต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (T-Test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการหา E1/E2 ของแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า ผู้เรียนสามารถทำคะแนนระหว่างเรียนได้ถูกต้องร้อยละ .8025 และผู้เรียนสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 80.50 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ .8025/80.50

2. ประเมินทักษะการปฏิบัติการระหมาตที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีทักษะการปฏิบัติการระหมาต สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05.

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระฆฆาต รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05.

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการระฆฆาต รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05.

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน/ทักษะการปฏิบัติการระฆฆาต/รายวิชาอิสลามศึกษา/
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Result of Learning Management by Using Problem Based Learning towards Prayer Practice Skills on Islamic Studies Subject for Secondary School Students, Year 1

Muhammadfarki Emaedaso¹ Muhammadsuhaimi Haengyama², Jameelah Tokmae³

¹Graduate studies of Teaching Islamic Education. Faculty of Education, Yala Rajabhat University

²Asst. Prof., Lecturer of Teaching Islamic Education. Faculty of Education, Yala Rajabhat University

³Asst. Prof., Lecturer of Teaching Islamic Education. Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

This research has the objective 1) To develop and find effective learning management plan by using problem-based problems on prayer practice skills. 2) to develop problem-based prayer practice skills 3) To compare students' academic achievement before and after class. Using the problem as the base 4) To assess the satisfaction of learners from studying the Islamic Studies course on learning management by using problem-based problems on prayer practice skills. Target groups used in this research are Secondary School Students, Year 1 Ban Kota Baru School Kota Baru district, Raman Amphoe, Yala Province Semester 2, Academic Year 2020, 20 students By using a specific random method (Purposive Sampling) The research instruments included 1) problem-based learning management plan There are 8 Islamic Studies courses in total of 8 hours. 2) The Salat Practice Skill Evaluation Form Using a problem-based learning management model towards prayer practice skills Secondary School Students, Year 1 Ban Kota Baru School It is a skill assessment form for prayer practice, 8 forms, 8 assessments, learning management plans, 10 points per plan. 3) a test to measure academic achievement Secondary School Students, Year 1 Ban Kota Baru School Using problem-based learning management The test is a multiple choice, with 40 questions 4 options. 4) The Student Satisfaction Evaluation Question-Based Learning Management Questionnaire on Prayer Practice Skills Secondary School Students, Year 1 Ban Kota Baru School That use learning management based on 10 problems The statistics used for data analysis are Mean, Percentage, Standard Deviation and T-Test Dependent

The results of the research were as follows

1. Result for E1 / E2 of Islamic Studies Learning Plan For students in Secondary School Students, Year 1, Ban Kota Baru School By using problem-based learning management Come to compare the learning achievement of the learners According to the 80/80 standard, it was found that the learners were able to score correctly during the course of 80.25 percent and that the learners were able to score correctly after 8 percent. 0.50 Therefore, this learning management plan As effective as 80.25 / 80.50

2. Assess the prayer practice skills gained from using the problem-based learning management plan. For Secondary School Students, Year 1 students after classes have practice prayer skills Significantly higher at the .05 level

3. Academic achievement before and after learning through problem-based learning management on prayer practice skills. Course in Islamic Studies For students in the secondary school year 1 after studying, have a higher score than before studying With statistical significance at the .05 level.

4. The satisfaction of the learners who learned through problem-based learning management on the practice of prayer skills. Course in Islamic Studies For Secondary School Students, Year 1 after studying, the score is higher than before studying. With statistical significance at the .05 level.

Keywords: Problem-based learning management / Prayer practice skills / Islamic studies course / Secondary School Students, Year 1

ความสำคัญของปัญหา

อิสลามเป็นวิถีชีวิตที่มุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้และถือปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศาสนาที่ตนนับถือในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติใช้ในการพัฒนาตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ในแต่ละระดับชั้นที่สะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวการจัดการหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาระอิสลามศึกษา คือ อัลกุรอาน หลักศรัทธา ศาสนบัญญัติ จริยธรรม และศาสนาประวัติ พร้อมตัวอย่างการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิสลามศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ให้มีความรู้ ความเข้าใจดีมีศรัทธา และปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม (เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา, 2553)

สำหรับโรงเรียนบ้านโกตาบารูได้ตระหนักถึงการศึกษาศาสนาอิสลาม โดยทางโรงเรียนบ้านโกตาบารูได้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบคู่ขนาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ด้วยสภาพของโรงเรียนบ้านโกตาบารูเป็นโรงเรียนที่มีสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านโกตาบารูมีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม 99% และนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ 1% จากการสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียนพบว่า จากการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนบ้านโกตาบารูได้ขาดครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่จบตรงสายมา 14 ปี โดยมีครูที่เป็นมุสลิมที่จบไม่ตรงตามสาขาวิชาพลัดกันสอนตามตารางวิชาได้รับ ดังนั้นพื้นฐานของครูแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน จึงทำให้ผู้เรียนมีการเรียนแบบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติค่อนข้างอ่อน (อัยหมัด บาสะคีรี, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2563) ด้วยกับเวลาที่จำกัดของการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีเพียง 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงทำให้ผู้เรียนมีระยะเวลาเรียนที่น้อย และไม่สามารถให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างเต็มที่ (นภัทร เบอเลอร์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2563) ด้วยกับปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างมากที่จะทำการวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัตินำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ ทำให้มนุษย์นั้นหลงลืมและไม่ให้ความสำคัญต่อการละหมาด ทั้ง ๆ ที่การละหมาดเป็นเสาหลักของศาสนาอิสลาม และเป็นบทบัญญัติที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดหลังจากการกล่าวคำปฏิญาณตนยอมรับต่ออัลลอฮ์ ﷻ และท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ การอวดอะฮ์ที่สูงสุดในบรรดาการอวดอะฮ์ทั้งหลายที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงสอนเราให้ปฏิบัติก็คือการละหมาด เพราะมันจะเตรียมตัวเราให้ทำการอวดอะฮ์ต่อพระองค์ตลอดชีวิตของเรา (เมอลานา ซัยยิด อิบูล อะลา เมาดูดี, 2559 : 171) ซึ่งนี่เป็นวัตถุประสงค์ที่พระองค์ทรงสร้างเราเมื่อการละหมาดเป็นกิจกรรมที่มีความพิเศษ และสำคัญยิ่งยวดเช่นนี้ อัลลอฮ์ ﷻ จึงวะฮีย์ให้กับท่านนบี ﷺ กล่าวแก่ประชาชาติของท่านว่า ความว่า พวกท่านจงละหมาดเหมือนกับที่เห็นฉันละหมาด (รายงานโดยอัลบุกอริย์, หมายเลข 595) ทั้งรูปลักษณะภายนอกและภายในเราถูกสั่งให้ปฏิบัติตามท่านนบี ﷺ นับตั้งแต่การตกบิร ถ้อยคำกล่าวในละหมาด การรุกูอ การสุญูดไปจนถึงการให้สลาม โดยการละหมาดที่เหมือนกับท่านนบี ﷺ ทั้งภายนอกและภายในนี้จะส่งผลให้ชีวิตเปี่ยมไปด้วยความสุข เพราะการละหมาดอย่างงดงามนั้นย่อมทำให้เราได้รำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ ดังที่พระองค์กล่าวว่า ความว่า และจงดำรงการละหมาดเพื่อรำลึกถึงข้า (ฎอฮา : 14) และการละหมาดนั้นจะยับยั้งสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายดังที่พระองค์กล่าวว่า ความว่า และจงดำรงการละหมาด (เพราะ)

แท้จริงการละหมาดนั้นจะยับยั้งการทำลามกและความชั่ว และการรำลึกถึงอัลลอฮฺ นั้นยิ่งใหญ่มาก และอัลลอฮฺ ทรงรอบรู้สิ่งทีพวกเขากระทำ (อัลอังกะบูต : 45)

ดังนั้น การละหมาดจึงเป็นหลักการสำคัญรองลงมาจากการกล่าวปฏิญาณตน เพราะการละหมาดนั้นเป็นเสาของศาสนาอิสลามที่มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติทุกวัน ๆ ละ 5 เวลาและคงไว้ตราบไต่ที่ยังมีชีวิตอยู่ การปฏิบัติการละหมาดจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข วาญิบ และสุนนะฮฺต่าง ๆ ในการปฏิบัติการละหมาด เพื่อให้การละหมาดมีความสมบูรณ์ จากการสังเกตของผู้วิจัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารูยังมีปัญหาด้านการปฏิบัติการละหมาด นักเรียนหลายคนยังไม่มีความรู้และวิธีการแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาในการละหมาด ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องพยายามให้ความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการ วิธีการ และการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเมื่อเกิดปัญหาในการละหมาด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยรายวิชาอิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ที่จะให้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ถูกต้อง ด้วยผู้วิจัยได้ทำการศึกษานวัตกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้กับผู้เรียนได้และผลออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบการจัดการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนโดยการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมรวมกับความรู้ใหม่และกระบวนการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ของนางสาวฟารีดา ดอแม ที่ได้ทำการวิจัยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งได้ทำการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระการเรียนรู้อัลลอคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผลของจากการวิจัยออกมาในระดับที่ดี ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้สมรรถภาพที่ต้องการ โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็นในเนื้อหา สามารถแก้ปัญหาคำถามการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในในชีวิตจริงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติการละหมาดโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอิสลามศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนรายวิชาอิสลามศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. หาผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำกิจกรรมแบบฝึกหัดท้ายบทระหว่างเรียนและจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

2. นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสมที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของแบบประเมินที่ได้ระหว่างเรียนและหลังเรียน
3. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย มาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยหาค่าทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และทดสอบค่าที (T-Test แบบ Dependent)
4. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพิจารณาจากการประเมินของผู้เรียนจากข้อคำถามที่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู ตำบลโกตาบารูอำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการจัดกระทำและเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ได้แก่

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอิสลามศึกษา มีจำนวน 8 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง
- 1.2 แบบสังเกตทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม จำนวน 8 แบบประเมิน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 10 คะแนน
- 1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 40 ข้อ 4 ตัวเลือก
- 1.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2563 ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ (Analyze)

1. วิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษา ตัวชี้วัดของสาระวิชาอิสลามศึกษา ในแต่ละระดับชั้นตำราเรียนวิชาอิสลามศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาทฤษฎีการจัดการเรียนรู้รายวิชาอิสลามศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับทักษะการปฏิบัติ

3. ศึกษารูปแบบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักวิชาการ

ขั้นที่ 2 ออกแบบ (Design)

1. ยกร่างแผนการสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยแบ่งหน่วยเป็น 2 บท
2. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบการสอนวิชาอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง
3. ศึกษาวิธีออกแบบการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละบท
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวิชาอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
5. ศึกษาวิธีออกแบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติภาระของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
6. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติภาระของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  - ขั้นที่ 3 พัฒนา (Develop)
    1. นำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
    2. ปรับแก้ตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
  - ขั้นที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)
    - 1) ทดสอบก่อนเรียนกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน
    - 2) ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน โดยการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละบท ใช้เวลาเรียน 8 ชั่วโมง
    - 3) ทดสอบหลังเรียนกับผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติ รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
    - 4) ประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  - ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)
    - 1) ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติ รายวิชาอิสลามศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ตัวชี้วัดตามหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้
    - 2) นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติภาระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวโดยมีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้รูปแบบทดลองแบบ One Group Pre-Test Post-Test Design (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ และ สาลี ทองฉิว, 2552: 64) ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้

ตารางที่ 1 แบบวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test)	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน (Post-Test)
N	T1	X	T2

จากตารางสามารถอธิบายได้ดังนี้

N แทน กลุ่มทดลอง

X แทน แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอิสลามศึกษาที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน

T1 แทน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (Pre-Test)

T2 แทน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (Post-Test)

จากตารางแบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลอง เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอิสลามศึกษา ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ทำการประเมินก่อนเรียน (Pre-Test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติการละหมาด จำนวน 8 แบบประเมิน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 10 คะแนนแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอิสลามศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผนจำนวน 8 ชั่วโมง ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้แผนละ 1 ชั่วโมง

4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) กับกลุ่มผู้เรียนตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติการละหมาด แล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังเรียนเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ทำการประเมินหลังเรียน (Post-Test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ จำนวน 8 แบบประเมิน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 10 คะแนนแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียนเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

6) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

7) สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการใช้แผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ $E1/E2 = 80/80$ ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำกิจกรรมแบบฝึกหัดท้ายบทระหว่างเรียนและจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

2) นำแบบสังเกตพฤติกรรม ทักษะการปฏิบัติการละหมาดที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของแบบสังเกตที่ได้ระหว่างเรียนและหลังเรียน

3) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย มาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยหาค่าทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และทดสอบค่าที (T-Test แบบ Dependent)

4) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพิจารณาจากการประเมินของผู้เรียนจากข้อคำถามที่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำกิจกรรมแบบฝึกหัดท้ายบทระหว่างเรียนและจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

แผนการจัดการเรียนรู้	ค่าประสิทธิภาพ			การแปลผล
	E1	E2	E1/E2	
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	80.25	80.50	.8025/80.50	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

จากตารางแสดงว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 นักเรียนมีคะแนน E1 จากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนซึ่งมีค่าเป็นร้อยละ เท่ากับ 80.25 และ E2 จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งมีค่าเป็นร้อยละ เท่ากับ 80.50 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ .8025/80.50

ตอนที่ 2 ผลแบบประเมินทักษะการปฏิบัติการละหมาดที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวัดจากค่าร้อยละของแบบประเมินที่ได้ระหว่างเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบแบบประเมินทักษะการปฏิบัติการละหมาดของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน

ทักษะการปฏิบัติการละหมาด	N	คะแนนเต็ม	μ	S.D.
ก่อนเรียน	20	320	199.65	46.20
หลังเรียน	20	320	256.80	72.56

จากตารางพบว่า คะแนนการวัดทักษะการปฏิบัติการละหมาดของนักเรียนผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลัง

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์	N	คะแนนเต็ม	μ	S.D
ก่อนเรียน	20	40	20.50	3.59
หลังเรียน	20	40	32.50	9.46

จากตารางพบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 01.

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการละหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับ	ความพึงพอใจ	μ	S.D.	ระดับ
1	เนื้อหาที่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.45	0.69	มาก
2	นักเรียนชอบเรียนรายวิชาอิสลามศึกษา ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	4.40	0.68	มาก
3	บรรยากาศในห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.30	0.73	มาก
4	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.50	0.61	มาก
5	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.20	0.83	มาก
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.60	มาก
7	การจัดการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.45	0.76	มาก

8	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้าง ความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.30	0.66	มาก
9	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมี ความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม	3.95	0.60	มาก
10	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้ นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.50	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ย		43.45	2.80	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก $\mu = 43.45$ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อส่วนใหญ่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน $\mu = 4.50$ รองลงมา คือ เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น $\mu = 4.45$ ส่วนประเด็นความพึงพอใจของนักเรียนที่น้อยที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม $\mu = 3.95$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่าคะแนนสอบระหว่างใช้แผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าร้อยละ 80.25 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีค่าร้อยละ 80.50 ดังนั้นแผนการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโกตาบารู โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประสิทธิภาพเท่ากับ .8025/80.50

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและช่วยพัฒนาทักษะการปฏิบัติอย่างตรงเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2554 : 70) ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เตรียมปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นที่ 3 กำหนดสมมติฐาน ขั้นที่ 4 วางแผนแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 6 สรุปผล และขั้นที่ 7 ตรวจสอบและประเมินผล ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพเฉลี่ยโดยรวม ($E1/E2$) เท่ากับ .8025/80.50 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับ สาริญา และสุม2560 : บทคัดย่อ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01การเปรียบเทียบ หลังเรียนมีทักษะการปฏิบัติการลงหมาดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05.

2. ผลการเปรียบเทียบแบบประเมินทักษะการปฏิบัติการลงหมาดที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 199.6/256.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 46.20/72.56 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งสามารถฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลายด้าน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจอย่างเป็นระบบกระบวนการของกลุ่ม เป็นต้น (สุวิทย์ มูลคำ , 2547 : 37) ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจากการทำแบบประเมินทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 8 แบบประเมิน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 10 คะแนน

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการลงหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.50/21.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 3.59/9.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดีเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ปัญหา โดยมีการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมรวมกับความรู้ใหม่ และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา (สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2554 : 150) สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในการตั้งสมมติฐานและการให้เหตุผลที่ดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่มและสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ ความคงอยู่ของความรู้มากกว่าการเรียนแบบบรรยายนอกจากนั้นบรรยากาศการเรียนรู้อิงชีวิตชีวา จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้อีกขึ้น และยังส่งเสริมความร่วมมือและการทำงาน ร่วมกันระหว่างภาควิชาหรือหน่วยงาน กับ (ไพศาล สุวรรณน้อย, ม.ป.พ : 9) ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการลงหมาด รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมาก $\mu = 43.45$ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อส่วนใหญ่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบตนเองและกลุ่ม และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน $\mu = 4.50$ รองลงมา คือ เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนทำ

ให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น $\mu = 4.45$ ส่วนประเด็นความพึงพอใจของนักเรียนที่น้อยที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขและมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม $\mu = 3.95$ ซึ่งสอดคล้องกับไพศาล สุวรรณน้อย (ม.ป.พ : 9) ได้กล่าวว่าจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น สร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตชีวา จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น และยังส่งเสริมการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ทำให้เข้าใจเนื้อหาในการเรียนได้ง่าย ได้ฝึกวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้เต็มที่และสามารถแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้โดยไม่มีข้อจำกัด ทำให้การวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการปฏิบัติการ ละครพูด วิทยานิพนธ์อิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมที่ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มในแต่ละครั้งควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
2. ครูควรพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้หลากหลายใช้สถานการณ์จากนิทานหรือจำลองสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อเป็นให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น
3. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรชี้แจงขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเองมากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความสุขในการเรียนมากยิ่งขึ้น
4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้สอนควรแจ้งผลความก้าวหน้าของกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทราบทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจและต้องการพัฒนาตนเองและกลุ่มต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น
2. ควรนำเทคนิคอื่น ๆ เช่น สถานการณ์จำลองบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่างมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อให้งานจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นภัทร เบอเลอร์, หัวหน้าฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2563
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2554). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พาริดา ดอแม. (2562). ญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาการคิดแก้ปัญหาสาระการเรียนรู้อัลอคลากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สมาคมนักศึกษาเกาอาหรับประเทศไทย. (2554). พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายฉบับภาษาไทย. ซาอุดีอาระเบีย : ศูนย์กษัตริย์ ฟัยศุ.
- สาริญา และสุม. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และปัญญา สังข์ภิรมณ์. (2550). สุตยอดวิธีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุวิทย์ มูลคำ . (2547). กลยุทธ์...การสอนคิดแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- อบู อิบานะฮฺ พิทยะตุลฮัก. (2556). เศาะฮี้หฺ คุณค่าของอามัล. สงขลา : อาลีฟาณิชย์
- อัยหมัด บาฮะคีรี, วิทยาการอิสลามศึกษา, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2563

